

LEGE

pentru modificarea și completarea art. 13 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998
privind pensiile de asigurări sociale de stat

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. Articolul 13 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 42-44, ar. 247), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 13 va avea următorul cuprins:

„Articolul 13. Indexarea pensiei.

(1) Pensiile se indexează anual, la 1 aprilie. Pensiile achitate din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat se indexează integral. În cazul pensiilor achitate în modul stabilit de prezenta lege din două surse de finanțare, indexării se supune doar partea de pensie achitată din bugetul asigurărilor sociale de stat.

(2) Indexarea pensiilor achitate integral din bugetul asigurărilor sociale de stat se efectuează în modul următor: pentru partea de pensie care nu depășește suma de o mie cinci sute lei coeficientul de indexare îl constituie suma dintre creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum și 50 % din creșterea anuală a salariului mediu pe țară pentru anul precedent, determinate în modul stabilit de Guvern. Partea de pensie care depășește suma indicată se indexează reieșind din creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum.

(3) Indexarea pensiilor achitate din două surse de finanțare se efectuează în modul următor: pentru segmentul de pensie din partea de pensie achitată din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat, care nu depășește suma de o mie cinci sute lei, coeficientul de indexare îl constituie suma dintre creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum și 50 % din creșterea anuală a salariului mediu pe țară pentru anul precedent, determinate în modul stabilit de Guvern. Suma care depășește o mie cinci sute lei, dar nu depășește valoarea părții de pensie achitată din bugetul asigurărilor sociale de stat se indexează reieșind din creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum.

(4) Cheltuielile ce rezultă din indexarea pensiilor cu procentul creșterii anuale a indicelui prețurilor de consum sunt suportate de Bugetul de Stat, iar cele legate de indexarea pensiilor cu procentul creșterii anuale a salariului mediu pe țară – din bugetul asigurărilor sociale de stat.

(5) Diferența prevăzută la art. 12 alin. (5) se indexează anual, suma rezultată din indexare fiind achitată din mijloacele bugetului de stat.”

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

REPUBLICII MOLDOVA

Nota de argumentare

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea art. 13 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat

De mai mulți ani protecția socială a cetățenilor Republicii Moldova se prezintă ca o problemă serioasă, care necesită identificarea urgentă a modalităților de soluționare. În acest context se înscrie și nemulțumirea întemeiată a majorității pensionarilor de mărimea pensiilor.

Deși mai bine de un deceniu potrivit Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat se aplică mecanismul de indexare a pensiilor, efectele acestuia în formatul actual nu sunt suficient de benefice. Motivul constă în faptul că toate pensiile – de la nivelul minim până la cel maxim – se indexează cu același procent, calculat reieșind din media dintre creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum și creșterea anuală a salariului mediu pe țară pentru anul precedent. În rezultat se atestă o discrepanță considerabilă pentru că beneficiarii de pensii mari sunt în câștig în raport cu cei, pensia cărora este mai mică. Ca exemplu poate servi situația din anul curent când, în rezultatul indexării cu 9,6 %, persoanele beneficiare de pensii reduse, precum media în agricultură de 784 lei, vor avea o majorare de 75,3 lei; la pensia medie în economie de 900 lei majorarea constituie 86,4. Pe când pentru cei cu pensia de 2000 lei majorarea va constitui 192 lei, iar majorarea la pensia de 4000 lei va fi de 384 lei.

De menționat că, în prezent, majoritatea covârșitoare a pensionarilor beneficiază de pensii, quantumul cărora este mai mic decât minimumul de existență pentru pensionari (1311,1 lei), mărimea medie de pensie fiind de 900,45 lei.

Prin urmare, este evident că actuala modalitate de indexare a pensiilor nu numai că nu asigură un nivel decent de trai majorității absolute a pensionarilor, dar și generează o situație pronunțată de inechitate socială.

	% indexare	Pensia minimă rezultată				Pensia medie rezultată			
		economie	majorare	agricultură	majorare	economie	majorare	agricultură	majorare
2003	19,3	161,06		143,16		217,98		201,73	
2004	22,3	196,98	35,92	175,08	31,92	336,75	118,77	311,80	110,07

2005	18,2	290,77	93,79	258,86	83,78	397,18	60,43	364,03	52,23
2006	15,7	336,42	45,65	299,50	40,64	457,51	60,33	418,18	54,15
2007	20,7	406,06	69,64	361,50	62,00	565,83	108,32	509,56	91,38
2008	17,0	475,09	69,03	422,96	61,46	666,28	100,45	597,04	87,48
2009	20,0	570,11	95,02	507,55	84,59	800,82	134,54	711,99	114,95
2010	4,3	594,62	24,51	529,37	21,82	836,63	35,81	737,38	25,39
2011	7,8	641,00	46,38	570,66	41,29	900,56	63,93	784,58	47,20
2012	9,6	702,54	61,64	625,44	54,78	987,01	86,45	859,90	75,32

Datele prezentate denotă existența unei situații neunivoce când, în aparență, cuantumul pensiilor minime ar crește în rezultatul indexării. Însă, luată în comparație cu pensia stabilită, această creștere se dovedește a fi mult prea neimportantă.

În scopul eliminării acestor discrepanțe a fost elaborat prezentul proiect de lege care prevede un mecanism mai eficient de indexare diferențiată a pensiilor.

Astfel, în cazul pensiilor achitate integral din Bugetul asigurărilor sociale de stat și care nu depășesc cuantumul de 1500 lei, se propune un coeficient de indexare ca rezultat al sumei dintre creșterea anuală a prețurilor de consum și 50 % din creșterea anuală a salariului mediu pe țară pentru anul precedent. Partea de pensie care depășește suma de 1500 lei urmează a fi indexată reieșind din creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum.

În cazul pensiilor, achitate din două surse de finanțare – Bugetul de Stat și Bugetul asigurărilor sociale de stat – se va aplica o formulă similară. Astfel, pentru segmentul de pensie din partea de pensie achitată din mijloacele Bugetului asigurărilor sociale de stat și care nu depășește suma de 1500 lei, coeficientul de indexare va constitui suma dintre creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum și 50 % din creșterea anuală a salariului mediu pe țară din anul precedent. Suma care depășește 1500 lei, dar nu este mai mare decât valoarea părții de pensie achitată din Bugetul asigurărilor sociale de stat, se indexează reieșind din creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum.

Cheltuielile ce rezultă din indexarea pensiilor cu procentul creșterii anuale a indicelui prețurilor de consum vor fi suportate de Bugetul de Stat, iar cele legate de

indexarea pensiilor cu procentul creșterii anuale a salariului mediu pe țară – din Bugetul asigurărilor sociale de stat.

Modificarea coeficientului de indexare de la norma actuală de 50% IPC și 50% SM la varianta propusă în proiectul de lege de 100% IPC și 50% SM ar rezulta pentru anul 2012 într-un coeficient de indexare de 13,40% față de 9,60% (de facto indexat la 01.04.2012), sau cu 3,8% mai mult.

Exprimat în lei, aceasta majorare ar fi constituit:

- în cazul pensiei minime în agricultură 76,47 lei față de doar 54,78 lei – indexarea de facto din 01.04.2012;
- în cazul pensiei minime pe economie 85,89 lei față de doar 61,54 lei – indexarea de facto din 01.04.2012;
- în cazul pensiei medii în agricultură 105,13 lei față de doar 75,32 lei – indexarea de facto din 01.04.2012;
- în cazul pensiei medii pe economie 120,68 lei față de doar 86,45 lei – indexarea de facto din 01.04.2012.

Este evident că aplicarea noului mecanism optimizat va implica redistribuirea surselor de achitare odată cu necesitatea sporirii cheltuielilor. Astfel, calculele estimative denotă că suma pentru acoperirea cheltuielilor anuale pentru indexare în anul 2013 va constitui un total de 588959,9 mii lei, din care 289675,6 mii lei revin Bugetului asigurărilor sociale de stat, iar 299284,7 mii lei – Bugetului de Stat.

Important de menționat că modificările propuse vor diminua, iar pe viitor – vor elimina efectele negative ale modalității curente de indexare a pensiilor prin reducerea cazurilor când, urmare a indexărilor neadecvate, majorarea pensiilor mari este net superioară celei ce revine pensiilor mici. Astfel, prin aplicarea principiului solidarității, va fi întemeiată tendința pozitivă de eliminare a inechității sociale, de eradicare a sărăciei și contracarării fenomenului de achitare a salariilor în plic, consolidând eforturile guvernării de a asigura condiții de trai decent tuturor cetățenilor Republicii Moldova.

Tabel – sinteză

Calculul cheltuielilor pentru indexarea pensiilor

- I. Situația la zi – indexarea efectuată la 1.04.2012 cu 9,6 % în condițiile actualei Legi nr. 156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat

Partea de pensie ≤ 1500 lei					Partea de pensie ≥ 1500 lei					Cheltuieli anuale TOTAL mii lei
Nr beneficiari 01.01.2012	Mărimea medie a părții pensiei			Cheltuieli anuale BASS, mii lei	Nr beneficiari 01.01.2012	Mărimea medie a părții pensiei			Cheltuieli anuale BASS, mii lei	
	Media la 01.01.2012	Media indexată 01.04.2012	Media majorarea din indexare			Media 01.01.2012	Media indexată 01.04.2012	Media majorarea din indexare		
633700	1169,24	1281,49	99,25	460214,5	34590	1122,92	1230,74	107,80	15303,5	475518,1

În condițiile modificării și completării art. 13 din Legea nr. 156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat:

- I. Pentru comparație – în eventualitatea aplicării noului mecanism în anul curent (2012) : partea de pensie ≤ 1500 lei – cu -13,40 %, din care 7,6 % din BS și 5,8 % din BASS
partea de pensie ≥ 1500 lei – cu 7,6 % din BS

Partea de pensie ≤ 1500 lei					Partea de pensie ≥ 1500 lei					Cheltuieli anuale mii lei
Nr beneficiari 01.01.2012	Mărimea medie a părții pensiei			Cheltuieli anuale mii lei	Nr beneficiari 01.01.2012	Mărimea medie a părții pensiei			Cheltuieli anuale BS, mii lei	
	Media pensiei 01.01.2012	Media indexată 01.04.2013 (13,4 %)	Media majorare din indexare			Media pensiei 01.01.2012	Media indexată 01.04.2013 (7,6 %)	Media majorarea din indexare		
633700	1169,24	1395,21	156,68	Total	34590	1122,94	1208,29	85,34	12114,0	Total
				BASS (5,8 %) 278582,5						BS (7,6 %) 365039,0

II. Planificare pentru indexarea din 1.04.2013 : partea de pensie ≤ 1500 lei – cu 11,0 %, din care 5,5 % din BS și 5,5 % din BASS

partea de pensie ≥ 1500 lei – cu 5,5 % din BS

Partea de pensie ≤ 1500 lei					Partea de pensie ≥ 1500 lei					Cheltuieli anuale mii lei		
Nr beneficiari 01.01.2012	Mărimea medie a părții pensiei			Cheltuieli anuale mii lei	Nr beneficiari 01.01.2012	Mărimea medie a părții pensiei			Cheltuieli anuale BS, mii lei			
	Media indexată 01.01.2012 (9,6 %)	Media indexată 01.04.2013 (11,0 %)	Media majorare din indexare			Media indexată 01.01.2012 (9,6 %)	Media indexată 01.04.2013 (5,5 %)	Media majorarea din indexare				
633700	1281,49	1422,45	140,96	Total 579350,8		34590	1230,74	1298,44	52,69	9609,1	Total 588959,9	
				BASS (5,5 %) 289675,6	BS (5,5 %) 289675,6						BASS 289675,6	BS 299284,7

III. Planificare pentru indexarea din 1.04.2014 : partea de pensie ≤ 1500 lei – cu 10,5 %, din care 5,0 % din BS și 5,5 % din BASS

partea de pensie ≥ 1500 lei – cu 5,0 % din BS

Partea de pensie ≤ 1500 lei					Partea de pensie ≥ 1500 lei					Cheltuieli anuale mii lei		
Nr beneficiari 01.01.2012	Mărimea medie a părții pensiei			Cheltuieli anuale mii lei	Nr beneficiari 01.01.2012	Mărimea medie a părții pensiei			Cheltuieli anuale BS, mii lei			
	Media indexată 01.01.2013 (11,0 %)	Media indexată 01.04.2014 (10,5 %)	Media majorare din indexare			Media indexată 01.01.2013 (5,5 %)	Media indexată 01.04.2014 (5,0 %)	Media majorarea din indexare				
633700	1422,45	1391,81	149,36	Total 613909,3		34590	1298,4	1063,36	64,92	9215,1	Total 623124,3	
				BASS (5,5 %) 321571,6	BS (5,0 %) 292337,7						BASS 321571,6	BS 301552,7